

DETALJPLAN FÖR OMRÅDET NORR OM NORDSTAN

SOCIAL KONSEKVENSANALYS & BARNKONSEKVENSANALYS

9 JANUARI 2020

Göteborgs
Stad

FOJAB

Dp norr om Nordstan, social konsekvensanalys och barnkonsekvensanalys, samråd
2020-01-09

SKA/BKA har utarbetats av FOJAB i samarbete med Göteborgs stad.

PROJEKTGRUPP

Emir Aganovic, stadsbyggnadskontoret Göteborgs stad

Magdalena Hedman, FOJAB

Ninnie Hedström, FOJAB

FOTO, ILLUSTRATIONER & GRAFIK

FOJAB och Göteborgs Stad, om inget annat anges

INNEHÅLL

---

01 SAMMANFATTNING

---

02 INLEDNING

BAKGRUND
SYFTE OCH MÅL
AVGRÄNSNING
ARBETSPROCESS
UNDERLAG
LÄSANVISNING

---

03 UTGÅNGSPUNKTER

MÅL OCH VISIONER
SOCIALA ASPEKTER

---

04 BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

STYRKOR
UTMANINGAR

---

05 PLANFÖRSLAG & KONSEKVENSER

SAMMANHÅLLEN STAD
SAMSPEL
FUNKERANDE VARDAGSLIV
IDENTITET
HÄLSA OCH SÄKERHET

---

06 MÅL & REKOMMENDATIONER

SAMMANHÅLLEN STAD
SAMSPEL
FUNKERANDE VARDAGSLIV
IDENTITET
HÄLSA OCH SÄKERHET

---

01. SAMMANFATTNING

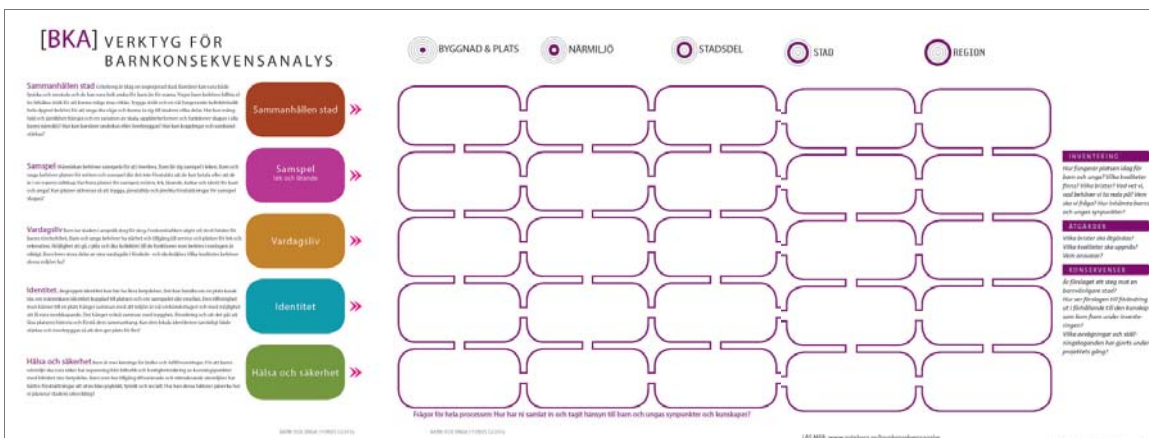
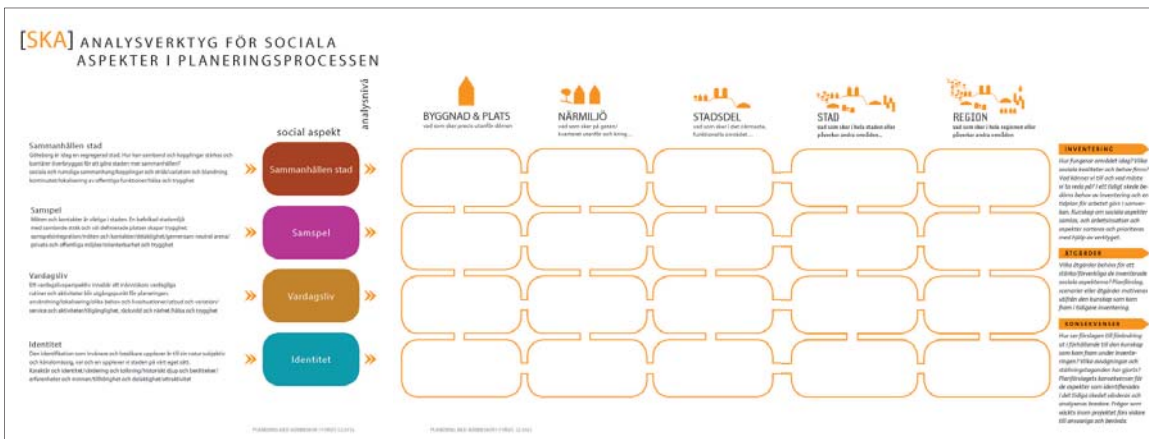
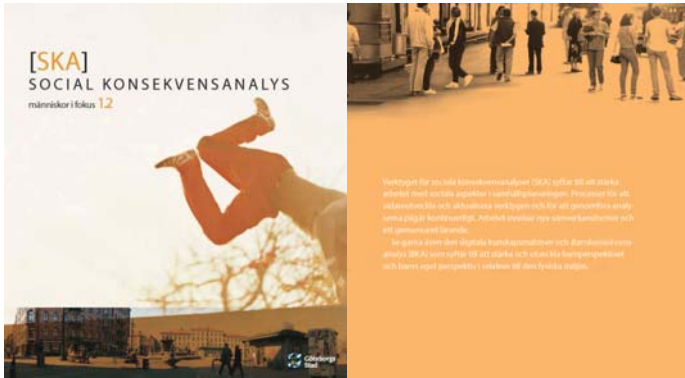
Området norr om Nordstan ingår i stadsutvecklingsprojektet Älvstaden, delområde Centralenområdet. Området kommer att genomgå omfattande förändringar inom de närmsta åren. Idag utgör området främst kommunikationsyta, framförallt för motortrafik och spårvägstrafik. Det omfattar del av Götaälvbron, Södra Sjöfarten, Bergslagsgatan, Kanaltorgsgatan och Nils Ericsonsgatan. I framtiden kommer området att innehålla stadsbebyggelse med blandade funktioner, offentliga rum där gående och cyklister är prioriterade, mötesplatser och två entréer till Västlänkens västra uppgång tillhörande station Centralen.

Vid utveckling av området norr om Nordstan finns potential att skapa en ny stadsdel som är attraktiv och utgör en integrerad del av Göteborg. För att detta ska vara möjligt krävs att sociala aspekter beaktas. Området måste bland annat bidra till en sammanhållen stad, samspel mellan människor, ett enkelt vardagsliv, stark identitet och god hälsa och säkerhet.

Samtidigt som det finns potential att utveckla området norr om Nordstan till en attraktiv och integrerad del av Göteborg finns det också utmaningar, vilka delvis rör sociala aspekter. Området kommer i framtiden att rymma många olika funktioner, bland annat bostäder, verksamheter, större trafiksystem och torg/platsbildningar. Området kommer också att innehålla komplexa situationer vad gäller nivåskillnader, trafikföreläggning och flöden av gående och cyklister. Detta gör att många olika behov och intressen behöver vägas samman och prioriteras med hänsyn till såväl sociala, ekologiska och ekonomiska frågor.

I syfte att belysa de sociala aspekterna och att säkerställa att de beaktas i fortsatt planering och vid framtida utveckling av området norr om Nordstan har en social konsekvensanalys (SKA) och en barnkonsekvensanalys (BKA) gjorts. Resultatet av analyserna redovisas i detta dokument.

Med utgångspunkt i tidigare mål och riktlinjer för utveckling av aktuellt område samt Göteborgs stads strävan att främja en hållbar utveckling med avseende på sociala aspekter beskrivs i denna SKA/BKA både utmaningar, möjligheter, mål och rekommendationer kopplade till sociala frågor.

Göteborgs Stads analysverktyg för att studera konsekvenserna av detaljplanläggning - social konsekvensanalys (SKA) och barnkonsekvensanalys (BKA)

02. INLEDNING

All stadsutveckling i Göteborg tar utgångspunkt i strävnan att skapa en hållbar utveckling utifrån ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt perspektiv. Detta innebär bland annat en ambition att utforma den fysiska miljön på ett sätt som främjar sociala kvaliteter. För att säkra en sådan utformning i samband med utvecklingen av området norr om Nordstan har en social konsekvensanalys/barnkonsekvensanalys (SKA/BKA) genomförts. Detta dokument är en sammanställning av analysen.

BAKGRUND

Göteborgs Stad arbetar med en ny detaljplan för området norr om Nordstan. Området ingår i stadsutvecklingsprojektet Älvstaden och berörs av den nya underjordiska järnväg som ska anläggas genom Göteborg, Västlänken. Detaljplanen möjliggör entréer till Västlänken (Västra uppgången Station Centralen), uppförande av ca 16 000 kvm bostäder och 64 000 kvm verksamhetsyta samt kollektivtrafikramper som ansluter till Hisingsbron.

Planområdet har potential att utvecklas till ett område med sociala kvaliteter, men det finns också utmaningar vad gäller de sociala aspekterna. Denna SKA/BKA belyser både potential och utmaningar.

SYFTE OCH MÅL

Syftet med denna SKA/BKA är främja en socialt hållbar utveckling av aktuellt planområde genom att så långt som möjligt säkerställa sociala kvaliteter. Kvaliteterna antas också få positiv påverkan på områden utanför planområdet. Analysen utgör underlag för detaljplanen och avses ge vägledning även vid genomförande av planen. Analysen utgör också underlag för det gestaltungsprogram som tagits fram för detaljplaneområdet.

Syftet med analysen är också att skapa samsyn kring de sociala frågorna hos de aktörer som är involverade i utvecklingen av planområdet.

AVGRÄNSNING

Den geografiska avgränsningen av denna SKA/BKA är densamma som för aktuell detaljplan. Vad gäller sakfrågor avgränsas analysen till att omfatta sociala frågor som kan kopplas till den fysiska miljön och hanteras i samband med detaljplaneläggning.

ARBETSPROCESS

Göteborgs Stad har utarbetat två analysverktyg för att studera konsekvenserna av detaljplanläggning - en social

konsekvensanalys (SKA) och en barnkonsekvensanalys (BKA). Dessa har använts för föreliggande SKA/BKA. Verktygen är i huvudsak ett stöd för att identifiera vilka sociala aspekter som är viktiga i ett område, på en plats eller vid en funktion, byggnad eller anläggning. Verktygen är också ett stöd för att hålla ihop arbetet med de sociala frågorna.

Arbetet med denna SKA/BKA har skett i tre steg:

1. Arbetet inleddes med en inventering av det redan existerande sociala livet inom planområdet. Genom inventeringen kartlades vilka sociala kvaliteter som finns i området idag och vilka sociala kvaliteter som behöver tillföras.
2. Med utgångspunkt i inventeringen formulerades sociala mål för utvecklingen av planområdet och strategier för hur målen ska uppnås.
3. Utifrån målen och strategierna analyserades konsekvenserna av planförslaget. Planförslaget justerades sedan för att möjliggöra att målen uppnås.

I arbetet har flera aktörer deltagit genom att de bistått med kunskapsunderlag, medverkat vid workshops och fungerat som diskussionsparter i enskilda sakfrågor.

UNDERLAG

Utöver det planeringsunderlag som är specifikt framtaget för aktuell detaljplan utgör även tidigare framtaget material för utvecklingen av Älvstaden och Västlänken underlag för denna SKA/BKA. Detta material omfattar utredningar i sakfrågor, visioner, mål och utvecklingsstrategier samt tidigare genomförda SKA/BKA.

LÄSANVISNING

Denna rapport är en del av planhandlingarna till detaljplanen för området norr om Nordstan. De slutsatser som presenteras

i rapporten har inarbetats i planförslaget, dels genom justeringar av förslaget, dels genom text i planbeskrivningen och bestämmelser i plankartan. Rapporten har också direkt bäring på det gestaltungsprogram som har tagits fram för planområdet.

I rapporten förkortas social konsekvensanalys och barnkonsekvensanalys SKA respektive BKA. Vid hänvisning till aktuell detaljplan avses den detaljplan som rapporten är en del av, det vill säga detaljplanen för området norr om Nordstan.

Vy från sydost med detaljplaneområdet i centrum.

03. TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN

Utgångspunkter för denna SKA/BKA är de ställningstaganden som tidigare gjorts för utveckling av Älvstaden och Centralenområdet och de sociala aspekter som Göteborgs stads arbetsmodell för social konsekvensanalys/barnkonsekvensanalys bygger på. Detta beskrivs nedan.

MÅL OCH VISIONER

Vision Älvstaden

Älvstaden är ett av Nordens största stadsutvecklingsprojekt. Det omfattar Backaplan, Centralenområdet, Frihamnen, Gullbergsvass, Lindholmen, Ringön och Södra Älvstranden. I oktober 2012 antogs *Vision Älvstaden* av kommunfullmäktige, ett dokument som utgör basen för utvecklingen av Älvstaden. Där beskrivs visionen för Älvstadens utveckling och strategier för hur visionen ska uppnås. Visionen är att Älvstaden ska vara öppen för världen, inkluderande, grön och dynamisk. Strategierna handlar om att hela staden, möta vattnet och stärka den regionala kärnan.

Utdrag ur Vision Älvstaden.

Centralenområdet stadsutvecklingsprogram 2.0

Vid utveckling av strategiskt viktiga områden i Göteborg arbetar Göteborgs stad med stadsutvecklingsprogram som planeringsverktyg. Området norr om nordstan omfattas av ett sådant program, *Centralenområdet stadsutvecklingsprogram 2.0*, färdigställt i mars 2016. I programmet redovisas mål för utveckling av området, vilka stadskvaliteter som ska finnas och strategier för hur målen ska uppnås och kvaliteterna skapas. Här nedan listas dessa i korthet, en mer utförlig beskrivning finns i stadsutvecklingsprogrammet.

Mål: Centralenområdet ska

- utvecklas till en välkomnande entré till Göteborg och Göteborgsregionen
- bli ett attraktivt kommunikationsnav och en regional mötesplats i tät innerstadsmiljö
- utvecklas till en tät, blandad och livfull stad med grönska, mötesplatser och stråk
- knytas till vattnet och till närliggande områden genom etablering av nya stråk
- bearbetas vad gäller infsatruktur, så att maximala möjligheter för ny bebyggelse och attraktiva platser skapas
- tillföras omkring 2000 nya bostäder och 16000 arbetstillfällen fram till år 2035

Stadskvaliteter: Centralenområdet ska

- vara inkluderande och levande del av staden med blandade funktioner
- innehålla ny bebyggelse i en tät och finmaskig stadsstruktur
- innehålla kontinuerliga gång- och cykelstråk i attraktiv miljö i ögonhöjd
- vara regionalt och lokalt tillgänglig på fotgängarens villkor

- byggas vidare på befintliga och nya kvaliteter ska integreras – grönska och vatten
- utgöra klimat- och miljösamt stadsbyggnad – lätt att leva hållbart

Huvudstrategier: Centralenområdet ska utvecklas genom att

- det skapas en attraktiv stadsmiljö och en livfull regional mötesplats
- det skapas starka stråk
- tillgängligheten till regionkärnan förbättras

Tematiska strategier: Centralenområdet ska utvecklas genom arbete med

- stadsbild och skala
- grönska och vatten
- trafik och mobilitet
- social hållbarhet

MÅL OCH STADSKVALITETER

MÅL
Centralenområdet ska utvecklas till en attraktiv mötesplats i Göteborgs stad. Centralenområdet ska bli en attraktiv mötesplats i staden som utgör en viktig del av stadens identitet och livskraft. Centralenområdet ska utvecklas till en attraktiv mötesplats i staden som utgör en viktig del av stadens identitet och livskraft.

STADSKVALITETER
Stadsplaneringen ska utvecklas till en attraktiv mötesplats i staden som utgör en viktig del av stadens identitet och livskraft. Centralenområdet ska utvecklas till en attraktiv mötesplats i staden som utgör en viktig del av stadens identitet och livskraft.

I de olika delarna till den stora bilden illustreras olika stadskvaliteter som ska utvecklas i Centralenområdet. De är: 1/ Inkluderande och levande miljö med blandade funktioner. 2/ Ny belysning och stadsmiljö. 3/ Konkurrerande gång- och cykelstråk i attraktiv miljö. 4/ Regional och lokal tillgänglighet på gångavstånd. 5/ Bygg vidare på befintliga och nya kvaliteter i grönska och vatten. 6/ Klimat- och miljösamt stadsbyggnad - lätt att leva hållbart.

HELA STADEN   **STARKA KÄRNAN**   **MÖTA VATTNET**

Stadsutvecklingsprogram för Centralenområdet 2.0   MÅL OCH STADSKVALITETER   6

Västsvenska paketet

Västsvenska paketet är en finansieringslösning för infrastruktur som bidrar till att Västsvetrike kan växa och utvecklas. I Västsvenska paketet ingår flera olika projekt, som drivs av olika aktörer, bland annat Trafikverket, kommuner och regioner. Ett av projekten är järnvägssatsningen Västlänken, en ca 6 km lång dubbelspårig tunnel för pendeltåg genom centrala Göteborg. Byggstart skedde 2017/2018 och färdigställande planeras till 2026. De visioner och mål som formulerats inom ramen för Västsvenska paketet är också en av utgångspunkterna för föreliggande SKA/BKA. De fem övergripande målen för Västsvenska paketet är:

1. Större arbetsmarknadsregioner
2. En attraktiv kärna och utveckling längs huvudstråken
3. En konkurrenskraftig kollektivtrafik
4. En god livsmiljö
5. Bättre kvalitet för näringslivets transporter stärker den internationella konkurrenskraften

TRE HUVUDSTRATEGIER

SKAPA EN ATTRAKTIV STADSMILJÖ OCH EN LIVFULL REGIONAL MÖTESPLATS
På centrala delarna av Centralenområdet ska utvecklas en attraktiv stadsmiljö och en livfull regional mötesplats. Detta innebär bland annat att utveckla stadens utseende och livskraft. Centralenområdet ska utvecklas till en attraktiv mötesplats i staden som utgör en viktig del av stadens identitet och livskraft.

SKAPA STARKA STRÅK
Stråken i Centralenområdet är viktiga punkter i ett komplext stadsnätverk. De ska utvecklas till starka stråk som bidrar till stadens livskraft. Centralenområdet ska utvecklas till en attraktiv mötesplats i staden som utgör en viktig del av stadens identitet och livskraft.

FORBA TRLIGA REGIONEN
Regionen runt Centralenområdet ska utvecklas till en attraktiv mötesplats i staden som utgör en viktig del av stadens identitet och livskraft. Centralenområdet ska utvecklas till en attraktiv mötesplats i staden som utgör en viktig del av stadens identitet och livskraft.

STADSBILD OCH SKALA
Stadsplaneringen ska utvecklas till en attraktiv mötesplats i staden som utgör en viktig del av stadens identitet och livskraft. Centralenområdet ska utvecklas till en attraktiv mötesplats i staden som utgör en viktig del av stadens identitet och livskraft.

TEMATISKA STRATEGIER
Stadsplaneringen ska utvecklas till en attraktiv mötesplats i staden som utgör en viktig del av stadens identitet och livskraft. Centralenområdet ska utvecklas till en attraktiv mötesplats i staden som utgör en viktig del av stadens identitet och livskraft.

Stadsutvecklingsprogram för Centralenområdet 2.0   28   30

Sociala och barnkonsekvensbeskrivningar

I tidigare planering som rör utvecklingen av Göteborgs centrala delar har flera utredningar, konsekvensbeskrivningar och analyser gjorts med fokus på sociala frågor och barnperspektivet. Resultatet av dessa är en av utgångspunkterna för föreliggande SKA/BKA.

SOCIALA ASPEKTER

Göteborgs Stads arbetsmodell för social konsekvensanalys och barnkonsekvensanalys bygger på att aktuella förändringar i den fysiska miljön inventeras och analyseras utifrån fyra sociala aspekter: *sammanhållen stad, samspel, vardagsliv, identitet*. I barnkonsekvensanalysen ingår också *hälsa och säkerhet* som en aspekt. Dessa aspekter är en av utgångspunkterna för föreliggande konsekvensanalys.

De sociala aspekterna har tydlig koppling till vad som kan påverkas genom fysisk planering. Nedan beskrivs aspekterna utifrån ett generellt perspektiv, med fokus på vilka sociala kvaliteter som rymms inom varje aspekt.

Sammanhållen stad

En socialt sammanhållen stad kännetecknas av att människor från olika sociala grupper möts genom att deras vägar korsas och deras vardagsliv delvis hänger samman. Detta ger människor en ökad förståelse för varandra och det bidrar till minskad segregation och minskade klyftor avseende ekonomiska, sociala och kulturella förhållanden. En sammanhållen stad kännetecknas också av tillitsfulla relationer, både människor emellan och mellan människor och samhället.

För att genom samhällsplanering och stadsutveckling främja en sammanhållen stad och region krävs att möten mellan människor möjliggörs, liksom fysiska kopplingar mellan olika geografiska områden och mellan olika funktioner. En sammanhållen stad gynnas också av att staden är funktionsblandad, vilket innebär att exempelvis

boende, arbete, kultur och rekreation inte separeras i olika zoner. Även lokalisering av enskilda funktioner kan vara betydelsefull för möjligheten att skapa en sammanhållen stad, bland annat om dessa utgör viktiga målpunkter i staden och/eller påverkar tilliten mellan stadens invånare och samhället i stort. Dessa aspekter bör också studeras med fokus på barn och unga. Det är viktigt att även de möter människor från andra sociala grupper och kan skapa tillitsfulla relationer till andra människor och till samhället.

Samspel

Kontakter med andra människor är ett grundläggande mänskligt behov. Nära relationer och personliga nätverk är viktiga för en god hälsa och ett gott liv. Även ytliga kontakter har betydelse, både för känslan av att vara delaktig i ett större sammanhang och för att ge information, kunskap och impulser från nya sammanhang och från andra grupper av människor än de som en person vanligtvis identifierar sig med. Kontakter mellan människor är viktiga inte bara för enskilda individer utan också för samhället i stort. Närhet mellan människor och möjligheter till möten kan stärka en stad eller region och vara en förutsättning för socialt kapital och tillit.

För att genom samhällsplanering och stadsutveckling främja samspel i staden krävs att mellanmänskliga kontakter möjliggörs. Detta kan åstadkommas bland annat genom att det finns mötesplatser i staden, fysiska kopplingar mellan stadens olika delar och en blandning av funktioner. Utifrån ett barnperspektiv är det betydelsefullt att det finns trygga platser med jämställda och jämlika förutsättningar där barn och unga kan möta varandra. Det är också viktigt för samspelet att det finns platser där barn och unga kan vistas utan vuxnas sällskap.

Vardagsliv

I samband med samhällsplanering och stadsutveckling

är människors vardagliga användning av staden en viktig aspekt att ta hänsyn till. För att skapa en attraktiv och socialt hållbar stad krävs att den är organiserad så att människor kan tillgodose sina återkommande behov och utföra dagliga sysslor. Detta underlättas av goda kopplingar i staden och av närhet mellan olika funktioner. Utöver återkommande behov och dagliga sysslor handlar vardagslivet även om upplevelsen av och faktiska förhållanden avseende rörelsefrihet, valmöjligheter och självförverkligande.

Som en del i arbetet med att skapa goda förutsättningar för ett fungerande vardagsliv bör barns och ungas vardagliv studeras särskilt. Barn behöver i vardagen kunna röra sig tryggt och säkert, ha tillgång till lek- och rekreationsytor, kunna orientera sig i sin närmiljö och få en överblick över denna samt ta sig till målpunkter som skola, fritidsaktiviteter och kompisar.

Identitet

Begreppet identitet, kopplat till fysiska miljöer, kan delas upp i två aspekter. Den första handlar om den fysiska miljöns karaktär och vad som gör en plats specifik. Den andra handlar om kopplingen mellan människors identitet och den fysiska miljön. Gemensamt för båda aspekterna är att de handlar om faktiska förhållanden och om människors uppfattning eller tolkning av en miljö eller en plats. Identitetsaspekten är viktig i planeringssammanhang, bland annat för att den har betydelse för möjligheten att utveckla en plats och för människors välbefinnande.

Konkreta exempel på vad som kan påverka identitetsaspekten positivt är att den fysiska miljön underhålls, att grönytor tas om hand, att historiska spår är synliga och att nya inslag ges en omsorgsfull gestaltning.

Hälsa och säkerhet

En social aspekt som har fått allt större uppmärksamhet i

samband med utveckling av fysiska miljöer är människors hälsa. I Sverige, liksom i många andra länder, ökar sociala skillnader i hälsa mellan olika grupper i befolkningen. Detta visar sig i form av skillnader i livslängd, skolresultat, hushållsekonomi, tillgång till arbete, delaktighet i samhället och tillit, etc. Utifrån både etiska, demokratiska och samhällsekonomiska perspektiv medför växande skillnader av detta slag en ohållbar utveckling.

Forskning visar att folkhälsa bland annat bestäms av strukturella samhällsfaktorer. Detta gör att det finns kopplingar mellan stadsplanering och folkhälsa, det vill säga hur fysiska miljöer planeras och utvecklas kan påverka människors hälsa.

Barns hälsa är särskilt viktig att ta hänsyn till i samband med utveckling av fysiska miljöer. Barn är mer känsliga för exempelvis luftföroreningar, UV-strålning och bullerstörningar än vuxna och de är också mer beroende av sin närmiljö eftersom de ofta inte har samma rörelsefrihet som vuxna. Att barns närmiljön är stimulerande, trygg och säker är viktigt för en god hälsa.

04. BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

Befintliga förhållanden inom och i närheten av aktuellt planområde är en av utgångspunkterna för föreliggande SKA/BKA. Förhållandena har studerats med fokus på sociala aspekter. Syftet har varit att identifiera vilka styrkor och svagheter, möjligheter och hot som finns i området. Dessa beskrivs på nästkommande sidor.

STYRKOR

Planområdet har ett strategiskt viktigt läge i staden och i det framtida utvecklingsområdet Älvstaden vilket gör att det har potential att bli en integrerad del av Göteborgs innerstad och en länk mellan denna och Frihamnen/Hisingen. Detta utgör styrkor i området. Att området rymmer platser och funktioner där det sker möten mellan människor, som är inkluderande och trygga utgör också styrkor.

Centralstationen är en av få platser i staden som är tillgänglig för alla stadens invånare, vilket gör den till en av stadens viktigaste mötesplatser. Detta skapar en mångfald bland besökarna och bidrar till att centralstationen upplevs som trygg och attraktiv. Att centralstationen är bemannad förstärker upplevelsen av trygghet. Även andra delar av området är tillgängliga och attraktiva för olika grupper, bl.a. Kanaltorget och områdena utmed Göta älv.

UTMANINGAR

Barriärer

Inom området finns fysiska element och situationer som fungerar som barriärer, både fysiskt, visuellt och på den mentala kartan. Barriärerna utgörs av:

- stora flöden av trafik (bil, buss/spårväg, cykel)
- stora hårdgjorda ytor
- impediment
- nivåskillnader
- Göta älv

Barriärerna bidrar till att området upplevs som svårtillgängligt, överskådligt, otrött och mindre attraktivt att uppehålla sig i.

Bristande kopplingar

Området har bristande kopplingar i form av:

- ett storskaligt trafiksystem
- ett ogent och osammanhängande vägnät
- otydliga stråk för fotgängare och cyklister
- svaga samband med kringliggande områden

I likhet med barriärerna bidrar även de bristande kopplingarna till att området upplevs som svårtillgängligt, överskådligt och otryggt.

Otrygga miljöer

Delar av området upplevs som otryggt, främst under kvälls- och nattid men även ibland under dagtid. De huvudsakliga orsakerna är:

- avsaknad av folk
- avsaknad av aktivitet genererad av bostäder och verksamheter
- få aktiva fasader
- stora folkmassor och många flyktvägar (skapar oro för rån, etc.)
- dominans av enskilda större grupper

Avsaknad av funktioner

Området är idag förhållandevis monofunktionellt eftersom det primärt rymmer trafikutor. Funktioner som saknas i området är:

- funktioner som bidrar till ett rikt stadsliv
- funktioner för ett brett vardagsliv
- attraktiva vistelseytor för avkoppling, bl.a. kvalitativa grönytor och torgytor med varierande karaktär och funktion
- cykelparkeringar

Avsaknaden av ovan nämnda funktioner bidrar till att området upplevs som öde och otryggt snarare än som en del av Göteborgs innerstad.

Ofördelaktiga miljöer för barn och unga

Befintliga förhållanden inom området innebär ur flera aspekter ofördelaktiga miljöer för barn och unga. Detta handlar i huvudsak om att:

- trafiken i området skapar en osäker miljö för barn
- attraktiva vistelseytor som tillgodoser barns behov av lek och rörelse saknas, bl.a. p.g.a. trafikförhållanden, avfall relaterat till missbruk och tillfälliga bosättningar
- attraktiva vistelseytor för ungdomar saknas

Vy från sydväst, befintlig miljö norr om Nordstan.

05. PLANFÖRSLAG & KONSEKVENSER

Mot bakgrund av tidigare ställningstaganden och befintliga förhållanden har konsekvenserna av aktuellt planförslag analyserats. Analysen har gjorts enligt Göteborgs stads arbetsmodell, eller verktyg, för SKA och BKA. Denna bygger på att fem sociala aspekter studeras: sammanhållen stad, samspel, fungerande vardagsliv, identitet och hälsa och säkerhet.

SAMMANHÅLLEN STAD

En socialt sammanhållen stad kännetecknas av att människor från olika sociala grupper möts. Detta ger människor en ökad förståelse för varandra och det bidrar till minskad segregation och minskade klyftor avseende ekonomiska, sociala och kulturella förhållanden. En sammanhållen stad kännetecknas också av tillitsfulla relationer, både människor emellan och mellan människor och samhället.

Analys:

Nuläge

Planområdet domineras av storskaliga trafikaneläggningar vilka utgör barriärer för gående och cyklister, försvårar orienterbarheten och möjligheten till överblick. De bidrar också till att en del platser och stråk upplevs som otrygga. Det finns inte någon sammanhängande bebyggelse- eller grönstruktur i området idag.

Planförslag

De storskaliga trafikaneläggningarna ersätts med ett gatunät i mindre skala, med fler kopplingar och platser för vistelse. Det skapas en sammanhängande grönstruktur i form av trädkantade gator och gröna inslag på platsbildningarna. Den bebyggelse som möjliggörs blir en del av en större sammanhängande bebyggelsestruktur i området.

Konsekvenser

Positiva konsekvenser av planförslaget är att det ges ökad framkomlighet för fotgängare och cyklister i området, ökad orienterbarhet och överblick, ökad trygghet och ökad rörelsefrihet för barn och ungdomar. Dessa konsekvenser bidrar till en sammanhållen stad.

SAMSPEL

Kontakter med andra människor är ett grundläggande mänskligt behov. Nära relationer och personliga nätverk är viktiga för en god hälsa och ett gott liv. Även ytliga kontakter har betydelse, både för känslan av att vara delaktig i ett större sammanhang och för att ge information och impulser från nya sammanhang och från andra grupper av människor än de som en person vanligtvis identifierar sig med.

Analys:

Nuläge

Inom planområdet saknas stråk och platser som främjar samspel. De miljöer där människor kan röra sig och uppehålla sig är starkt präglade av kringliggande trafikaneläggningar och har karaktär av baksida i staden. Området är särskilt otillgängligt för barn och ungdomar.

Planförslag

Offentliga rum med stadskvaliteter skapas. Området förses med mötesplatser av olika slag, även platser som är attraktiva för barn och ungdomar. Potentiellt otrygga platser gestaltas på ett sätt så att de upplevs som säkra och trygga. Området kopplas samman med kringliggande områden i större utsträckning än idag.

Konsekvenser

Positiva konsekvenser är att planförslaget antas göra att fler människor rör sig genom och vistas i området, vilket ökar möjligheten till samspel mellan människor. Kopplingen till kringliggande områden bidrar också till ökat samspel.

FUNGERANDE VARDAGSLIV

För att skapa en attraktiv och socialt hållbar stad krävs att den är organiserad så att människor kan tillgodose sina återkommande behov och utföra dagliga sysslor. Dessutom bör staden främja en positiv upplevelse avseende rörelsefrihet, valmöjligheter och självförverkligande.

Analys:

Nuläge

I närheten av planområdet finns ett stort utbud av funktioner som stöttar vardagslivet, men inom planområdet saknas sådana funktioner. Exempel på funktioner i närområdet är handel och service i Nordstan, Göteborgs Centralstation, Nils Ericsonsterminalen, skolor och vårdcentraler.

Planförslag

Planförslaget innebär att nya funktioner möjliggörs inom planområdet, både handel, service och bostäder och nya stråk och platsbildningar som stöttar vardagslivet.

Konsekvenser

Positiva konsekvenser är att planförslaget bidrar till en mer blandad stad vad gäller funktioner och stadsrum, vilket förmodas underlätta för människor i vardagen och berika vardagslivet.

IDENTITET

Identitet, kopplat till fysiska miljöer, handlar om den fysiska miljöns karaktär och vad som gör en plats specifik samt om kopplingen mellan människors identitet och den fysiska miljön. Gemensamt för båda aspekterna är att de handlar om faktiska förhållanden och om människors uppfattning eller tolkning av en miljö eller en plats.

Analys:

Nuläge

Områdets läge, intill Nordstans parkeringshus och anslutningarna till Götaälvbron och Götaleden (E45), gör att det får karaktär av baksida. Utöver de trafikala funktionerna finns det inga målpunkter inom planområdet, vilket förstärker detta ytterligare.

Planförslag

Planförslaget medger ny bebyggelse och nya stadsrum, vilket också medför att det skapas nya målpunkter. Områdets karaktär bearbetas genom utformning av bebyggelsen och stadsrummen. En viktig del av områdets nya karaktär är de gröna och blå in-slagen.

Konsekvenser

Positiva konsekvenser är att planförslaget bidrar till att området tydliggörs som en del av Älvstaden och ges en genomgripande urban karaktär. Stråk och mötesplatser skapas, vilket antas bidra till att människor kommer att röra sig och vistas i området i större utsträckning. Detta gör att de kan identifiera sig i högre utsträckning med området.

HÄLSA OCH SÄKERHET

Människors hälsa bestäms bland annat av strukturella samhällsfaktorer. Detta gör att det finns kopplingar mellan hur fysiska miljöer planeras och hur människor mår. Barns hälsa är särskilt viktig att ta hänsyn till i samband med utveckling av fysiska miljöer. Barn är mer känsliga för exempelvis föroreningar och buller och de är också mer beroende av sin närmiljö eftersom de ofta inte har samma rörelsefrihet som vuxna.

Analys:

Nuläge

Området är i nuläget utsatt för buller och luftföroreningar. Det främjar inte rörelse till fots eller cykel, inte heller möten mellan människor. Området är särskilt otillgängligt och ofördelaktigt för barn och ungdomar. Flera platser inom området upplevs som otrygga.

Planförslag

Planförslaget innebär att befintlig trafikapparat ersätts med nya gator, platser och bebyggelse. Flera av de platser som idag upplevs som otrygga försvinner och särskild omsorg läggs vid gestaltningen av nya platser som löper risk att bli otrygga.

Konsekvenser

Positiva konsekvenser är att den nya stadsstrukturen uppmuntrar till rörelse till fots och med cykel. Området blir mer tillgängligt för barn och ungdomar och det skapas ett ökat samspel mellan barn/ungdomar och vuxna. Detta är förhållanden som bidrar till bättre och säkerhet.

Visionsbild Kanaltorget (från stadsutvecklingsprogrammet för Centralenområdet).

06. MÅL & REKOMMENDATIONER

Med utgångspunkt i tidigare ställningstaganden och konsekvenserna av planförslaget har ett antal mål och rekommendationer tagits fram för fortsatt utveckling av aktuellt område, som syftar till att främja social hållbarhet. Nedan beskrivs både mål och rekommendationer utifrån kategorierna sammanhållen stad, samspel, fungerande vardagsliv, identitet och hälsa och säkerhet. Rekommendationerna illustreras även i karta.

SAMMANHÅLLEN STAD

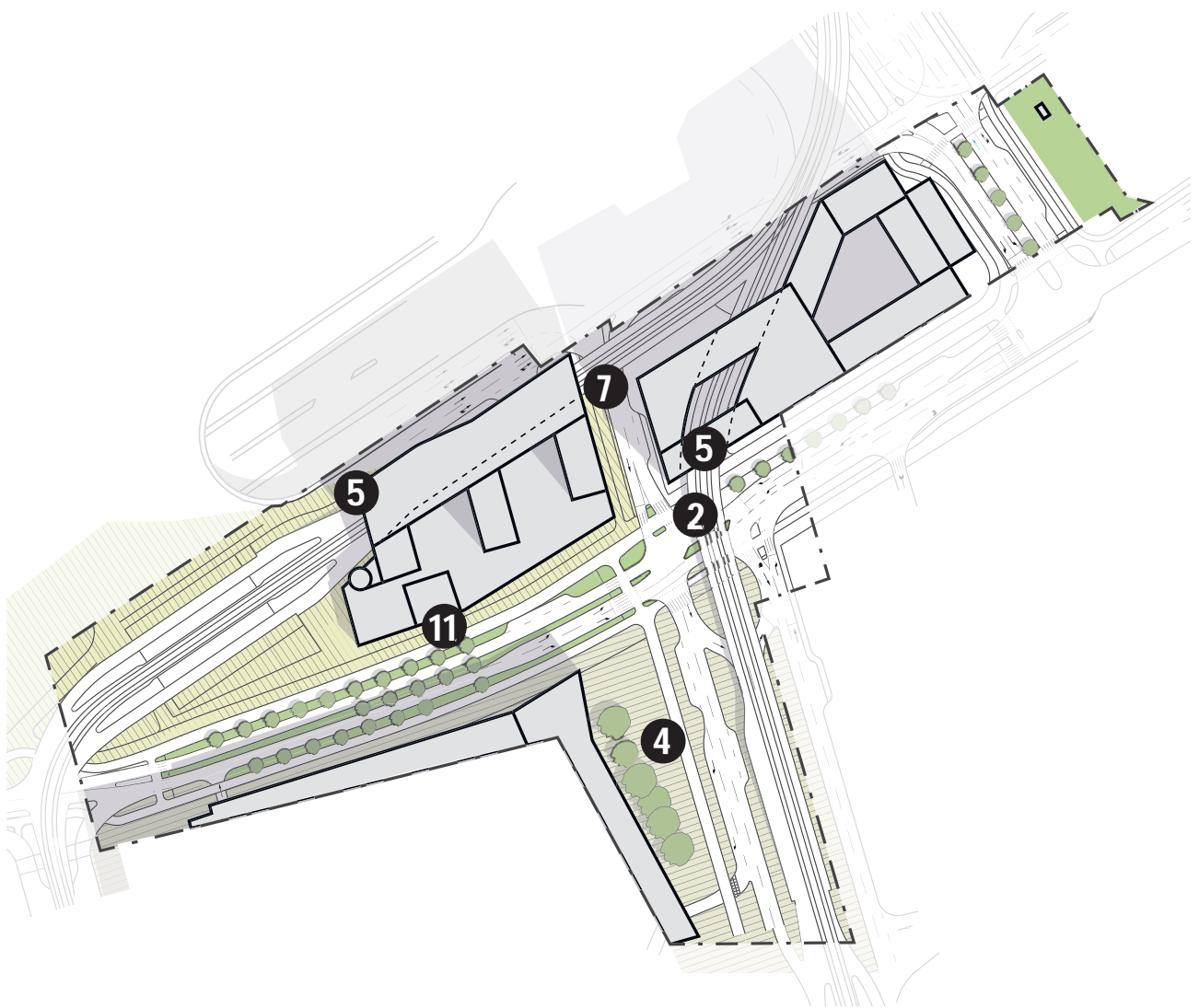
Mål

För att bidra till en sammanhållen stad är målet att främja möten mellan människor och att skapa rörelsefrihet.

Detta kan åstadkommas genom korsande stråk, sammanhängande stråk/strukturer, mötesplatser av olika slag, strategisk placering av funktioner/målpunkter och funktionsblandning och genom att barriärer elimineras.

Rekommendationer

1. Möjliggör flera alternativa vägar till/från Hisingsbron för att skapa sammanhängande stråk.
2. Gör platserna under bron luftiga och trygga för att de inte ska fungera som barriärer.
3. Anordna övergångar för gående och cyklister vid den nya tunnelmynningen för att skapa korsande stråk och undvika att tunneln fungerar som en fysisk eller visuell barriär.
4. Skapa ett tydligt offentligt stråk mellan Nordstan och Drottningtorget för att koppla samman viktiga målpunkter.
5. Möjliggör byggnader i direkt anslutning till Hisingsbron/kollektivtrafikramperna till Hisingsbron för att minska upplevelsen av att bron utgör en barriär.
6. Skapa gång- och cykelstråk som kan ansluta till gång- och cykelstråk utmed älven.
7. Förläng Nils Ericsonsgatan för att möjliggöra ett framtida stråk över Götaleden, om denna överdäckas.
8. Bygg en gång- och cykelbro till Frihamnen i Östra Hamngatans förlängning för att skapa sammanhängande stråk och minska älvens effekt som barriär.
9. Skapa sammanhängande gång- och cykelstråk för att öka barns- och ungdomars rörelsefrihet i området.
10. Skapa god orienterbarhet i området som ett sätt att upprätta starka stråk och öka rörelsefriheten.
11. Integrera tekniska installationer och säkerhetsanordningar i gaturummen så att de inte utgör barriärer.

Exempel på platser och stråk inom planområdet där rekommendationerna bör appliceras.

SAMSPEL

Mål

För att bidra till samspel är målet att främja möten mellan människor och integration mellan grupper, att skapa fysisk närhet mellan människor och rörelsefrihet, att ge utrymme för både exponering och avskildhet i det offentliga rummet och att skapa trygghet.

Detta kan åstadkommas genom mötesplatser av olika slag, korsande stråk, strategiska kopplingar mellan olika delar av staden och mellan olika funktioner, strategisk placering av funktioner/målpunkter, funktionsblandning, miljöer som främjar jämlikhet och jämställdhet och miljöer som upplevs trygga.

Rekommendationer

1. Utforma hållplatser som attraktiva mötesplatser i stadens rum för att uppmuntra till möten och integration.
2. Möjliggör aktivitet under stor del av dygnet, hela året för att skapa trygghet.
3. Skapa platser och funktioner för barn och unga för att öka deras rörelsefrihet och bidra till jämställdhet och jämlikhet. Dessa bör placeras i strategisk lägen och vara väl integrerade med övriga platser och funktioner.
4. Möjliggör aktiva fasader för att skapa trygghet och främja möten.
5. Förse området med sittplatser, även icke-kommersiella, för att bidra till möten och närhet mellan människor.
6. Skapa målpunkter som främjar möten mellan människor.
7. Skapa flerfunktionella och flexibla ytor med varierande karaktär och funktion för att främja integration, jämlikhet och jämställdhet. Det finns goda möjligheter till detta på platsbildningar och utmed boulevarderna.
8. Placera målpunkter där människor rör sig för att främja integration och möten mellan människor.
9. Säkerställ att alla människor har möjlighet att vistas längs älvstränderna och kanalerna för att skapa rörelsefrihet och främja integration.
10. Hitta nya sätt att öka mångfalden och rätten till området.

Exempel på platser och stråk inom planområdet där rekommendationerna bör appliceras.

FUNGERANDE VARDAGSLIV

Mål

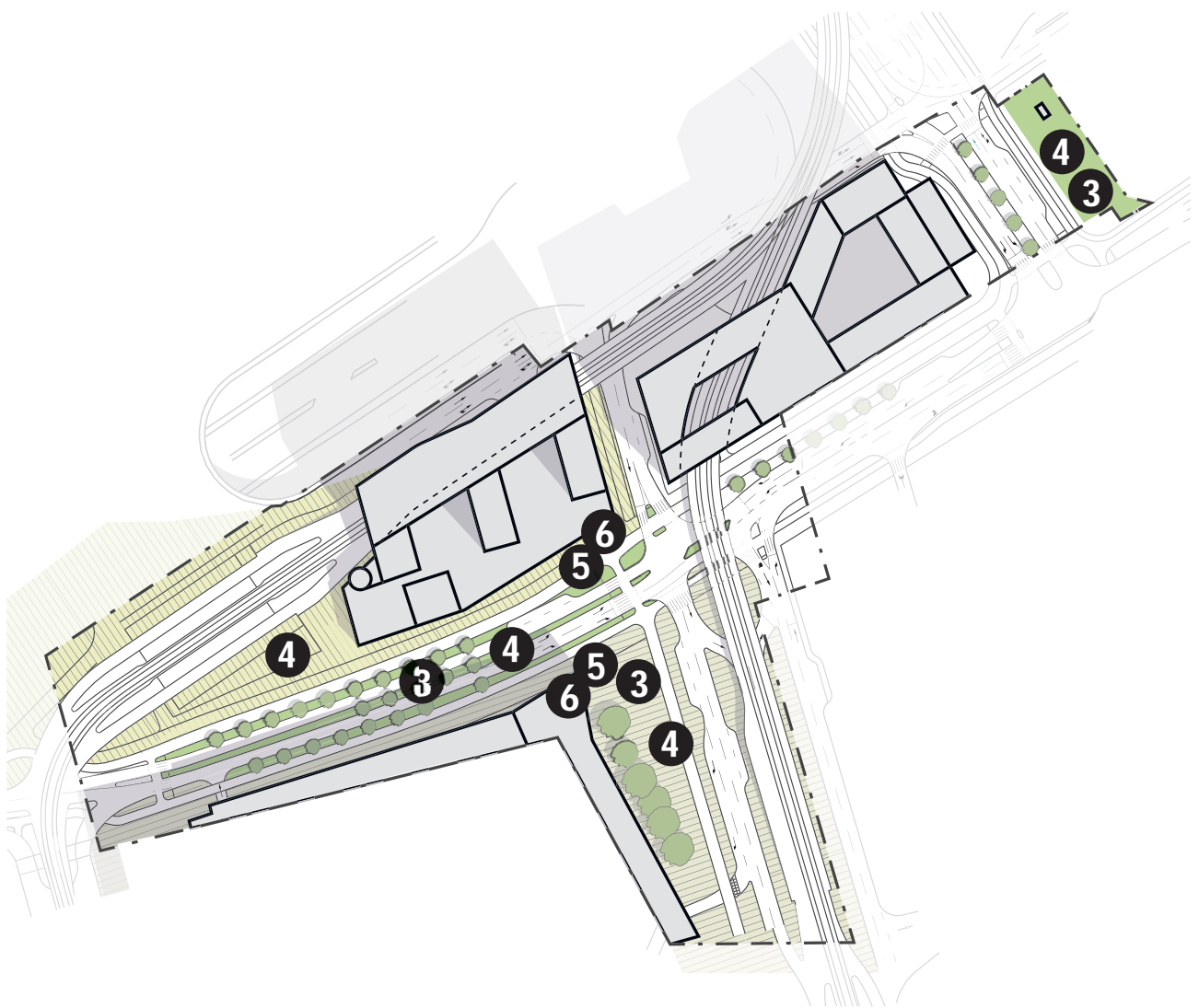
För att bidra till ett fungerande vardagsliv är målet att ge människor möjlighet att tillgodose sina återkommande behov och utföra dagliga sysslor, att tillgängliggöra till de funktioner som människor använder i sin vardag, att skapa rörelsefrihet och trygghet och att främja människors upplevelse av valmöjlighet och möjlighet till självförverkligande.

Detta kan åstadkommas genom funktionsblandning, kopplingar som gör olika funktioner lättillgängliga och miljöer som upplevs trygga, exempelvis befolkade stadsrum.

Rekommendationer

1. Möjliggör flera alternativa vägar till/från Hisingsbron för att öka rörelsefriheten.
2. Möjliggör flera alternativa vägar till/från varje målpunkt för att öka tillgängligheten.
3. Skapa kvalitativa platser för barn och unga, som är integrerade i övriga stadsrummet, för att göra stadsmiljön tillgänglig även för dem. Det finns goda möjligheter till detta på platsbildningar och utmed boulevarderna.
4. Skapa rättigheter till området, inte bara möjligheter. Det finns goda möjligheter till detta på platsbildningar och utmed boulevarderna.
5. Säkerställ god orienterbarhet i området för att göra det tillgängligt för fler människor. Särskilt viktigt i anslutning till Västlänkens uppgång.
6. Utrusta stationerna med bemannade toaletter.

Exempel på platser och stråk inom planområdet där rekommendationerna bör appliceras.

IDENTITET

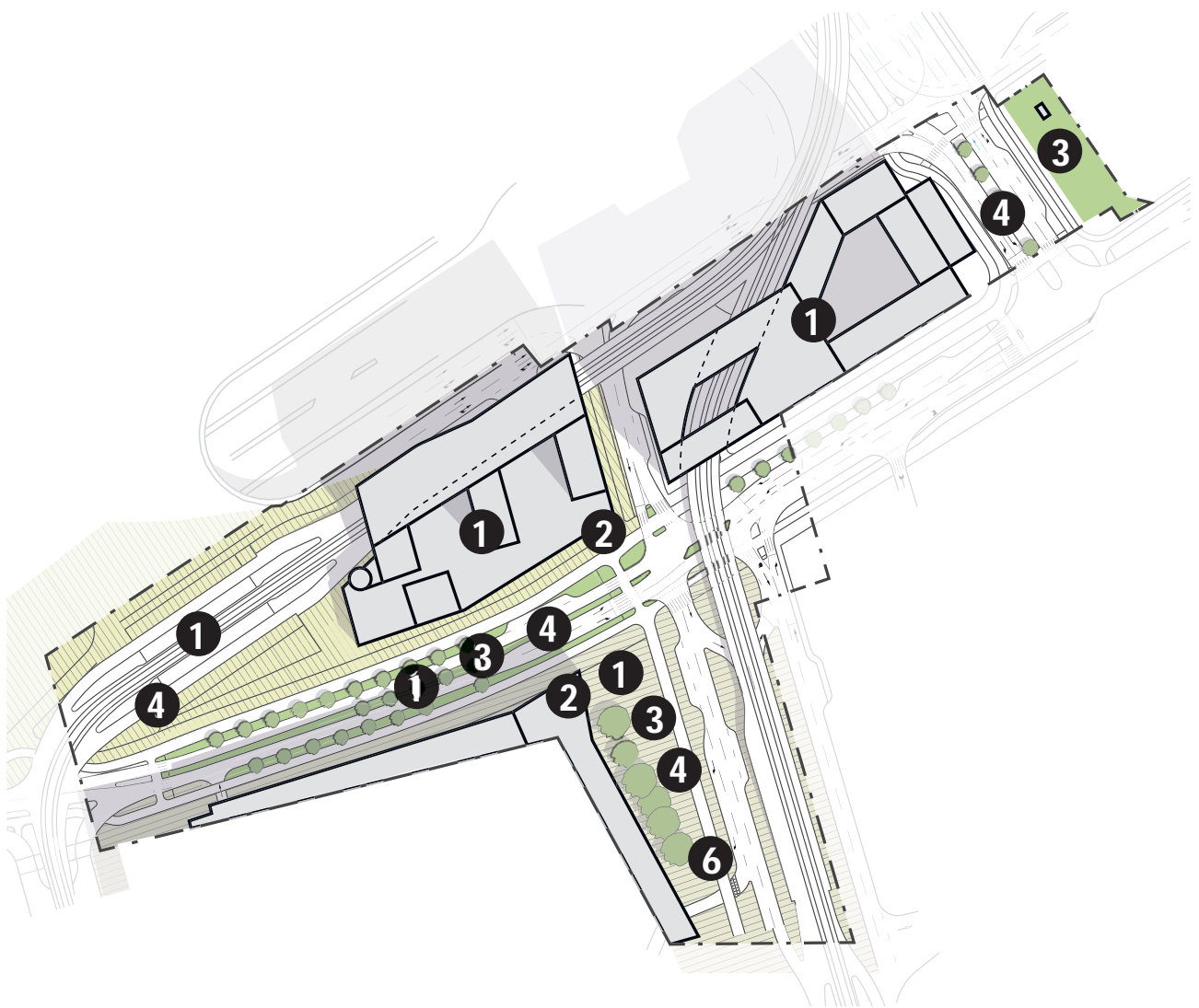
Mål

För att bidra till att den fysiska miljön får en tydlig identitet och att människor kan identifiera sig med den är målet att få människor att känna sig delaktiga i ett större sammanhang, att de upplever en koppling till den miljö där de rör sig och vistas och att de uppfattar den som positivt laddad.

Detta kan åstadkommas genom att den fysiska miljön gestaltas med omsorg och underhålls i tillräcklig omfattning och att historiska spår lyfts fram.

Rekommendationer

1. Uppmuntra variationsrikedom i arkitekturen och utformningen av stadsrummen.
2. Gestalta Västlänkens uppgångar lekfullt för att skapa trivsel och en karaktär som även tilltalar barn.
3. Använd dagvattenhanteringen som ett sätt att göra platser mer levande.
4. Inför grönska och vatten som en integrerad del av stadsrummen. Även de områden där Västlänkens tunnel begränsar möjligheten att plantera träd bör förses med träd, förslagsvis planterade i lådor.
5. Lyft fram de historiska spåren i området som en del av områdets identitet.
6. Koppla samman området med Avenyn för att knyta an till befintliga stadsrum med stark karaktär.
7. Knyt an till angränsande kunskaps-/forskningsmiljöer för att tydliggöra dessa som en del av områdets identitet.

Exempel på platser och stråk inom planområdet där rekommendationerna bör appliceras.

GOD HÄLSA OCH SÄKERHET

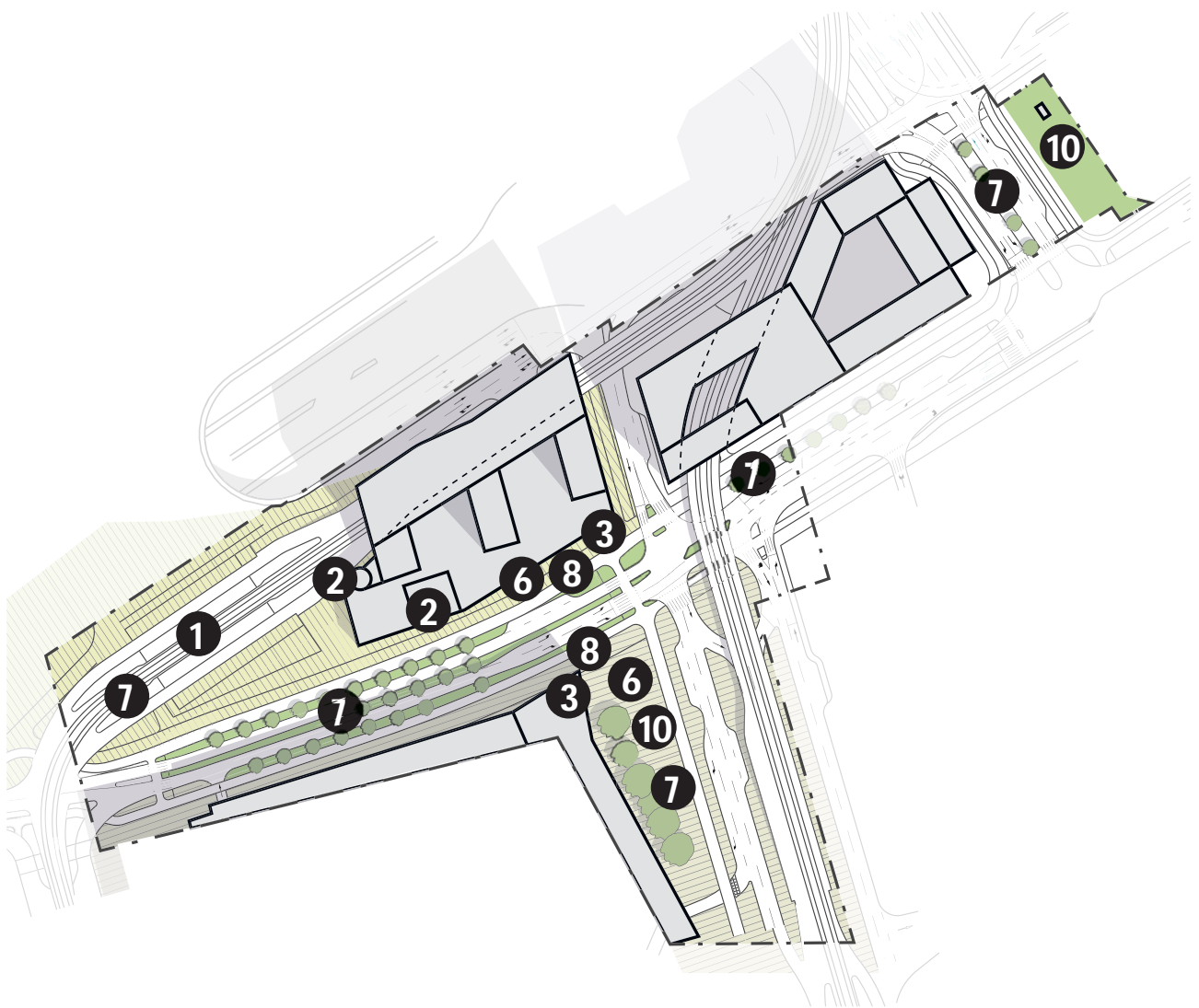
Mål

För att bidra till god hälsa och säkerhet är målet att människor inte utsätts för föroreningar eller buller, att rörelse främjas och stress minimeras, att människors behov av dagsljus, skugga och svalka tillgodoses och att trygghet skapas.

Detta kan åstadkommas genom att luftföroreningar och buller elimineras, trafiksäkra miljöer för fotgängare och cyklister främjas, gröna miljöer och platser med mycket dagsljus skapas, liksom platser med skugga.

Rekommendationer

1. Utforma både tillfälliga och permanenta hållplatser trafiksäkert, inklusive gångvägar till och från dem.
2. Utforma tekniska installationer med omsorg, så att de inte ger upphov till otrygga miljöer eller skapar barriärer i stadsrummet.
3. Utforma stationsuppgångarna så att de blir trygga, säkra och tillgängliga, även för barn och unga.
4. Undvik ramper och planskilda korsningar för att inte riskera otillgängliga och otrygga miljöer.
5. Undvik kopplingar som innebär omvägar, nivåskillnader och tunnlar.
6. Skapa platser att vistas på som har goda sollägen och skydd för vind och regn för att tillgodose människors behov av dagsljus och främja ett behagligt mikroklimat.
7. Skapa en sammanhängande grön och blå struktur för att uppmuntra till rörelse och minska stress.
8. Möjliggör etablering av logiska stråk för rörelse runt Västlänkens uppgångar för att främja rörelse och skapa trygghet.
9. Utforma detaljer med omsorg för att skapa trygghet och trivsel i området.
10. Reducera buller i parkerna och på platsbildningarna för att skapa miljöer som har lugnande inverkan på människor.
11. Skapa lugna miljöer i strategiska lägen där även barn och ungdomar kan uppehålla sig.

Exempel på platser och stråk inom planområdet där rekommendationerna bör appliceras.